

Dopisi.

Kranjsko.

Uradna učiteljska konferencija za kranjski šolski okraj se je vršila v četrtek, dne 16. julija, pod vodstvom dežel. šolsk. nadzornika gosp. Fr. Hubada. Ob pol deseti uri otvori gosp. predsednik konferencijo s pozdravom na došle člane. Konferencije sta se udeležila tudi c. kr. okr. glavar gosp. Alfonz Pirc in deželni poslanec gosp. Ciril Pirc. Nadalje sta se udeležila konferencije tudi kateheta iz Škofje Loke gg. kaplana Nadrah in Zaplotnik. Svojim namestnikom imenuje gosp. predsednik nadučitelja deške šole v Kranju gosp. Pezdíča, zapisnikarjema pa sta bila z vzklikom izvoljena gospica Schlaipach iz Št. Jurija in gosp. Kos iz Voklega. Preden se je prešlo na točke dnevnega reda, se je spominjal gosp. dežel. šolski nadzornik v jako lepem govoru našega prerano umrlega, obče spoštovanega in povsod priljubljenega okr. šolsk. nadzornika gosp. ravnatelja Andreja Žumra, kateri žalni govor je zbrano učiteljstvo v znak sožalja stoje poslušalo.

Gospod deželni šolski nadzornik ni pri tej konferenciji grajal raznih velikih in majhnih napak, ki jih je zasledil pri inšpekcijah, kakor je to vobče bila navada pri drugih konferencijah, ampak podal je učiteljstvu mnogo migljajev in navodil, kako postopati pri pouku, da se bo doseglo kolikor mogoče veliko uspeha. Šola naj uči za življenje. Ves pouk naj se ozira le na to, kar bodo učenci rabili v poznejši dobi, ko bodo morali računati z vsakdanjimi potrebščinami. Utemeljeval je tudi razne najnovejše naredbe, ukaze in navodila, ki se pa ne dajo tako hitro izvesti, kakor se morebiti želi. Tudi glede skrajšanja šolskih počitnic je gosp. dežel. šolski nadzornik povedal, da je bilo potrebno tako ukreniti. Iz teh lepih besed pa vzlje temeljitemu dokazovanju o potrebi teh ukrepov ni nihče izmed zbranih tovarišev izprevidel, da bi bil s tem rešen napredek ljudskega šolstva. No, pa nekaj se nam je le obljubilo, kar je nekatere godrnjače ublažilo, da niso postali preglasni, to je obljuba gosp. dežel. šolsk. nadzornika, da bo po svoji moči deloval k izboljšanju našega gmotnega stanja — če bo res!

Ker so se nekateri gosp. tovariši pritoževali, da krajni šolski sveti glede šolskih zamud premalo strogo postopajo, je zatrdil gosp. dežel. šolski nadzornik, da bodo višje šolske oblasti skrbele, da bodo krajni šolski sveti to vestneje izvrševali. Radi nabave učil in knjig za šolsko knjižnico sme vsak učitelj-voditelj staviti v proračun primeren znesek, za slučaj pa, da krajni šolski svet temu ne privoli, naj se učitelj pritoži pri okraj. šol. svetu, ki bo potem pri potrditvi proračuna dotično svoto v proračun vpisal. Podal nam je še primerjavo ljudskega šolstva Kranjske s šolstvom drugih kronovin. Naša za romarske vlake tako vneta in bogata dežela zaostaja glede troškov za izomiko svoje dece celo za siromašno Dalmacijo. Med tem, ko siromašna Dalmacija plačuje povprečno za enega učenca na leto 21 K, plača naša dežela le 12 K in 40 h.

Po poročilu gosp. predsednika se je prešlo k drugi točki dnevnega reda, k podrobnemu učnemu načrtu za ponavljavno šolo. Tu je stavil poročevalec gosp. Luznar nasvet, naj se sestavljeni učni načrt še ne potrdi definitivno, pač pa naj se to zgodi šele, ko se bo taisti po praktični uporabi pripoznal uporabljivim, čemer je tudi g. dežel. šol. nadzornik pritrdil.

O stanju okraj. učiteljske knjižnice je poročal g. Pezdíč. Predloženi račun je bil v najlepšem redu — kakor sta konstatovala v to izvoljena revizorja. Na splošno željo je ostal tudi za prihodnje leto isti knjižnični odbor, le mesto v Ljubljano se preselivšega g. Fr. Gärtnerja se izvoli g. V. Rus. Tudi stalni odbor je ostal na splošno željo isti. Pri samostalnih nasvetih je utemeljeval g. V. Rus svoj nasvet, naj bi višje šolske oblasti priporočale, da se krajni šolski sveti vpišejo v „Slovensko Šolsko Matico“, kar je bilo sprejeto. K sklepu konferencije se spominja g. predsednik najvišjega zaščitnika šole presvetlega vladarja, kateremu je učiteljstvo navdušeno zaklicalo trikratno „Slavo“ ter zapelo cesarsko pesem. Za vodstvo konferencije se g. deželnemu šolsk. nadzorniku v imenu zbranega učiteljstva zahvali g. Pezdíč.

S tem je bil oficijelni del konferencije končan in prešlo se je k najzadnji točki dnevnega reda, in sicer k prvi formalni stopnji: priprava k sestanku — k obedu.

Da smo to točko laglje po vseh ostalih formalnih stopnjah v istem smislu dovršili, smo se podali k skupnemu obedu v gostilnico Petra Mayerja. Vrsto napitnic je otvoril g. nadučitelj Kragelj, ki je napil g. dežel. šolskemu nadzorniku. Le-ta, zahvaljujoč se, napije g. okr. glavarju A. Pirca. Napitnica okr. glavarja g. A. Pirca je bila z navdušenjem pozdravljena. Učitelj g. V. Rus je v lepem govoru napil dežel. poslancu g. Cirilu Pirca, ki nam je zatrdil, da se bo vedno po svojih močeh zavzemal za učiteljstvo, zlasti še kadar se bo šlo za izboljšanje gmotnega stanja. Pevci so zapeli nekaj lepih zborov, drugi pa smo se v prijateljskem govoru zabavali.

Štajersko.

Uradno učiteljsko zborovanje združenih okrajev Brežice, Kozje in Sevnica se je vršilo dne 18. julija v Vidnu. Predsednik, gospod okr. šolski nadzornik Gustav Vodušek pozdravi učiteljstvo, imenuje svojim namestnikom gosp. Knapiča, nazdravi našemu presvetlemu cesarju in pozove učiteljstvo, da zapoje cesarsko pesem ter predstavi vadniška učitelja gg. Marina in Pribila. Na to nam podaja iz svojih izkušenj in svojega znanja o potrebi stroge šolske discipline in o postopanju v raznih učnih predmetih v dosego uspešnega pouka. Nad vse hvalevredno je, da se te razprave razširjajo s konferenčnimi zapiski med učiteljstvo; ko bi le prej prihajali! Potem je podajal gosp. Marin o risanju na ljudskih šolah, in sicer 1. o namenu in pomenu risanja in 2. o njega preosnovi. Njegovemu prav živahnemu razpravljanju in demonstriranju je sledilo vse z največjo pozornostjo. Hvaležni bomo gospodu poročevalcu, ako nam pomore, da se povzdigne ta pastorka šolskega pouka v našo ljubo sestrico. Tovariš Pulko je predaval o reformah prirodopisnega pouka ter na podlagi učne slike dokazal, da zamore biologiška metoda (zastopnik dr. Otto Schmeil) suhoparni dosedanji pouk korenito izpremeniti in oplemeniti. Ker so se na željo deželnega odbora štajerskega začeli pri šolah snovati čebelnjaki zato je tovariš Mešiček podal čebelarjem-začetnikom dobra teoretična in praktična navodila. Tovariš Moric je prečital red za šolske slugе, ki se bo uvedel v tem okraju, da se bolj vestno poskrbi za šolsko zdravstveno stanje. Tovariš Knapič je poročal o zbranih zgodovinskih pravljičah in pripovedkah okraja Brežice. Ta snov postane za ljudsko šolo velike važnosti, a utegne koristiti tudi po drugi strani, ker se je zbralo mnogo snovi, ki še ni nikjer zabeležena. Delo se pa še seveda nadaljuje. Ko so se sprejele teze o referatu „Kako naj zbuja in razvija šola pri otrokih čut za lepo in

plemenito", ko so se sprejela poročila knjižničnih odborov in poročevalcev o šolskih vrtih, izvršile volitve v stalne odbore ter rešilo nekaj samostojnih predlogov, sklene predsednik zborovanje, izražujoč svoje zadovoljstvo o trajnem napredovanju šol teh okrajev.

Okrajna učiteljska konferencija za ptujski okraj je bila dne 1. vel. srpana t. l., v Ptujju. Iste se je udeležil c. kr. okrajni glavar ptujski, dva čebelarja, nekaj drugih gostov in skoraj vse učiteljstvo omenjenega okraja. G. predsednik otvori konferencijo s trikratnim „Živio!“ na presvetlega cesarja ter imenuje za svojega namestnika starosto tukajšnjega učiteljstva, g. Jakob Zvirna iz Stopere. Zapisnikarjem sta bila izvoljena g. Lovrenc Jos. in gdč. Pirch Klot. oba od Sv. Urbana pri Ptujju. — G. okrajni nadzornik je poudarjal v svojem poročilu posebno, da naj se ozira pri vseh predmetih na praktično vrednost učne stvarine za naše ljudstvo. Otroke vzgajati k samostojnosti, bodi naša prva misel pri vsakem pouku. — Tu se je sedaj dnevni red nekoliko izspremenil. Prišli so namreč na vrsto poročili o šolskih vrtovih in o okrajni učiteljski knjižnici. Oboja so se vzela na znanje. Izmed samostojnih predlogov naj omenim le nekatere. Tovariš Pesek je predlagal, naj okrajni šol. svet pošlje pozivnice krajnim šolskim svetom, da bi se isti naročili na liste: „Popotnik“, „Zvonček“ in „Mladinsko knjižnico.“ *) Ti listi so velike važnosti, a imajo še vedno premalo gnotne podpore. — Enoglasno sprejeto! — Isti tovariš je tudi predlagal, naj se prelože velike počitnice na čas od 1. vel. srpana do 15. kimoveca, kakor jih imajo na Kranjskem, zakaj jako mučno je za učitelja in učence, če se morajo kuhati v največji vročini v ozkih šolskih prostorih. Ker pa imajo pri tej reči prvo besedo krajni šolski sveti, treba najprvo pridobiti te za tako izpremenjavo. — Ob 10. uri je prišel g. okrajni glavar, ki je zato pretrgal svoj dopust, da je pohitel v našo sredo. Bil je burno pozdravljen.

Samostojnim predlogom je sledilo predavanje g. Riedla učitelja iz Gornjega Štajerja o čebeloreji. Predaval je jako zanimivo ter poudarjal posebno gnotno in idealno korist čebeloreje. Svoja izvajanja je podprl tudi z lepimi slikami. Navzoči so z zanimanjem poslušali njegova izvajanja. Predlagal je tudi, da bi se v našem okraju ustanovilo čebelarstvo, kar se bo menda tudi v kratkem zgodilo. — To predavanje je bilo torej jako zanimivo, a svojega smotra vkljub temu ni doseglo, zakaj učiteljstvo je gotovo že davno prepričano, da je čebeloreja jako važna panoga gospodarstva. Naša naloga pa bi bila razpravljati o tem, kako naj bi se delovalo, da se poprime čebeloreje tudi preprosto ljudstvo. O tem pa pri konferenciji ni bilo ne duha ne sluha; torej ta naloga se ni prav razumela. — To je čudno. Lansko leto je bilo ravno tako z vprašanjem: „Kako bi se uspešno bojevalo zoper alkohol.“ Tudi tukaj smo slišali samo o škodljivosti istega, a o tem, o čemer bi se pravzaprav moralo razpravljati, ni bilo slišati niti besedice.

Vse drugače pa je bilo z vprašanjem o geometričnem oblikoslovju na naših šolah. Tovariš Klenovšek je jako dobro razložil potrebo tega predmeta za vse stanove, le žalibog da mu je odmerjeno na ljudski šoli jako malo časa. Predavateljevimi izvajanjem smo vsi sledili z zanimanjem zlasti še zato, ker jih je tudi nazorno kazal na učilih, ki si jih je sam pripravil za svojo šolo. —

Še nekaj! — Splošen vtisk konferencije je bil tak, kakor da bi bili kje gori v „rajhu“. Žalostno pa resnično!

*) Jako umestno in posnemanje vredno.

Vse vprek je govorilo nemško, tudi referiralo in debatiralo se je letos prvič z malimi izjemami vse v blaženi nemščini. Vzrok temu menda lahko najde vsak. To je naredilo tak čuden vtisk, kakor da bi vsi zaradi par oseb, katerim bolj diši nemščina, zatajili svoj materin jezik. Ne varajmo se! Tudi za nas velja dandanes še bolj kot nekdanj Koseskega verz, ki pravi: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevu peti.“ —

Društveni vestnik.

Štajersko.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, 3. dne meseca septembra t. l., točno ob 1/2 10. uri predpoldan v Slov. Bistrici ob običajnem vzporedu, katerega prva točka bo petje po II. zvezku Mohorjeve pesmarice. Tudi predavalo se bo. K prav obilni udeležbi vabi vljudno

Sabati, predsednik.

Šmarsko-rogaško učit. društvo zboruje dne 6. septembra ob 10. dopoldne pri sv. Križu po vzporedu, ki se je zadnjič določil. K obilni udeležbi vljudno vabi

odbor.

Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo dne 8. t. m. v Škalah pri Velenju. Na dnevnem redu je bila prvič hospitacija v II. razredu. Gospica Tončka Likarjeva je obravnavala učno sliko iz slovnice, tema: „Zaimek“. Z vso pozornostjo smo sledili zanimivemu pouku in gdč. učiteljici se je na splošno zahtevanje izrekla zahvala na požrtvovalnem trudu. Izmed dopisov je prečital gosp. predsednik Ivan Koropec dopis okrajnega odbora, v katerem se na prošnjo „Šaleškega učit. društva“ podelita dve štipendiji po 300 K za ubožne učiteljske s pogojem, da se ti zavežejo poučevati po dokončanih študijah v šoštanjskem okraju. Nato se je volil delegat za zborovanje „Lehrerbunda“ v Lipnici, za kar se je oglasil gosp. A. Nerat sam. Dalje je sledil razgovor o temah za okrajno učit. konferencijo. Teze sta prečitala gospoda učitelja Fr. Skaza iz Velenja in J. Smolnikar iz Zavodnje, na kar se je izrekla omenjenima gospodoma zahvala. Potem je predlagal gosp. predsednik, da naj naše društvo deluje nato, da se v našem okraju uvedejo za šolske zamude take tiskovine, kakor se nahajajo v mariborskem okraju. Učitelj J. Vrečko je predlagal, naj se tudi v naših šolah uvede Bezjak-Schreinerjeva vadnica. Oba predloga sta bila enoglasno sprejeta. Zborovanja so se udeležili z majbno izjemo vsi društveniki in kot gosta gospoda učitelja-voditelja Jož. Burkart od Sv. Miklavža in Jož. Peitler iz Št. Vida. Po zborovanju so se zbrali udeleženci v gostilnici pri „Dolfu“ k skupnemu obedu. Pozneje nas je počastil dekan škalski gosp. J. Lempl, dalje bivši škalski kaplan, gosp. Jož. Trafenik in gosp. kaplan Koprivšek. Vršile so se razne napitnice, s katerimi se je učiteljstvo navduševalo k vzajemnemu delovanju in k vztrajnosti v trudapolnem poklicu. Pozno je bilo, ko smo se iočili s prepričanjem, da smo preživeli lep dan v prijetni družbi. Vi pa, cenjene gospice kolegince in gospodje kolegi, udeležujte se tudi v bodoče v takem številu društvenih zborovanj, da s tem pokažemo svojim nasprotnikom, kaj zmoro složno in vzajemno delovanje. Meseca novembra na svidenje v Šoštanju!

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ ima v 8. številki to-le vsebino: 1. Iz slavni dni. Fran Žgur. Romana. — 2. Za počen groš. Cvetko Slavin. Pesem. — 3. Dežek pada... Strninski. Pesem. — 4. Peter in Marko. Rajko Levin. Povest. (Konec.) — 5. Mirno gledajo oči... Leon Poljak. Pesem s podobo. — 6. Na grobu sestrice. Cvetko Slavin. Pesem. — 7. Iz čitanke grofa Leva Nikolajeviča Tolstega. Solovej. Povesti. — 8. Sv. Ciril in Metod. Lad. Ogorek. Zgodovinski spis. — 9. Poštarjev Milko. Kompoljski. Povest s podobo. — 10. Iz knjige prirode. Solovej. Prirodoslovni spis. — 11. Bolnik. Leon Poljak. Pesem